EURÓPSKA
KOMISIA

V Bruseli 14. 2. 2020
COM(2020) 56 final

SPRÁVA KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU A RADE

o vykonávaní nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 691/2011 o európskych environmentálnych ekonomických účtoch

SPRÁVA KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU A RADE

o vykonávaní nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 691/2011 o európskych environmentálnych ekonomických účtoch

1. ÚVOD

Nariadením (EÚ) č. 691/2011 o európskych environmentálnych ekonomických účtoch[1] (ďalej len „nariadenie“) sa zaviedol spoločný rámec na zber, zostavovanie, zasielanie a vyhodnocovanie európskych environmentálnych ekonomických účtov. V článku 10 uvedeného nariadenia sa uvádza:

> *Komisia predloží do 31. decembra 2013 a potom každé tri roky Európskemu parlamentu a Rade správu o vykonávaní tohto nariadenia. V tejto správe sa hodnotí najmä kvalita zaslaných údajov, metódy zberu údajov, administratívne zaťaženie členských štátov a respondentov, ako aj uskutočniteľnosť a účinnosť týchto štatistík.*

Toto je tretia správa, ktorou sa plní táto povinnosť. Predchádzajúce správy boli uverejnené v rokoch 2016[2] a 2013[3]. Táto správa o vykonávaní sa týka rokov 2016 až 2018.

2. ENVIRONMENTÁLNE EKONOMICKÉ ÚČTY

Európsky ekologický dohovor obnovuje záväzok Komisie riešiť problémy súvisiace s klímou a životným prostredím[4]. Komisia sa zaväzuje, že EÚ jasne nasmeruje na novú cestu udržateľného a inkluzívneho rastu a zároveň bude chrániť a posilňovať prírodný kapitál EÚ. V rámci ekologického dohovoru chce EÚ:

- zvýšiť ambície EÚ v oblasti klímy s cieľom dosiahnuť klimatickú neutralitu do roku 2050,
- dodávať čistú energiu,
- dosiahnuť obehové hospodárstvo,
- stavať s efektívnym využívaním zdrojov a energie,
- dosiahnuť nulové znečistenie a prostredie bez toxických látok,
- zachovať a obnoviť ekosystémy a biodiverzitu,
- zabezpečiť udržateľné a zdravé potravinové systémy,
- podporovať udržateľnú a inteligentnú mobilitu.

Zabezpečenie „spravodlivej transformácie“ s cieľom dosiahnuť klimatickú neutralitu

[1] http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?uri=CELEX:02011R0691-20140616.

[2] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?qid=1478531808092&uri=CELEX:52016DC0663.

[3] http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/ALL/?uri=CELEX:52013DC0864.

[4] https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/european-green-deal-communication_en.pdf.

a financovanie tejto transformácie sú kľúčovými prvkami, ktoré sa majú začleniť do všetkých politík. Európsky ekologický dohovor je neoddeliteľnou súčasťou stratégie Komisie pri vykonávaní Agendy 2030 pre udržateľný rozvoj a cieľov OSN v oblasti trvalo udržateľného rozvoja.

Environmentálne ekonomické účty – alebo skrátene environmentálne účty – sú pevným, viacúčelovým informačným rámcom zameraným na aspekty udržateľnosti nášho hospodárskeho správania. Všeobecné ekonomické štatistiky, ako sú národné účty, ktoré slúžia ako podklad pre HDP, nezohľadňujú environmentálne aspekty vo výrobe, v spotrebe, investíciách alebo vo financovaní. Environmentálne účty umožňujú doplniť tento obraz o hospodárske a environmentálne aspekty.

Kľúčovou črtou environmentálnych účtov je *integrácia*. Týka sa tak integrácie environmentálnych a hospodárskych aspektov, ako aj integrácie viacerých kľúčových tematických environmentálnych aspektov, ako sú i) energetika, zdaňovanie a emisie do ovzdušia; ii) ťažba materiálov a odpad a iii) výdavky a investície verejnej správy a výdavky a investície podnikov, do konzistentného hospodárskeho účtovného systému. Táto integrácia umožňuje vytvorenie koherentných súborov ukazovateľov a pomáha identifikovať možné synergie a kompromisy medzi odvetvovými politikami. Environmentálne účty to uľahčujú z dôvodov uvedených ďalej v texte.

- Vytvárajú koherentné súbory ukazovateľov, ktoré sú navzájom prepojené v komplexnom a jednotnom hospodárskom a environmentálnom kontexte. Z toho vyplýva, že účty sú vhodné pre hodnotiace rámce týkajúce sa kľúčových zložiek prírodného kapitálu (vzduch, voda, pôda a biodiverzita) a poslúžia viacrozmerným, prierezovým témam, ako je pokrok pri dosahovaní cieľov trvalo udržateľného rozvoja alebo obehového hospodárstva.
- Poskytujú štruktúru a zlepšujú možnosti analýzy. Informácie sú organizované tak, aby sa využili synergie v jednotlivých tematických oblastiach. To umožňuje analýzy nákladovej účinnosti, situačné modelovanie a prognózy. Účty umožňujú rozčleňovanie emisií alebo využívania zdrojov na dovoz, vývoz, spotrebu a investície a výpočet ukazovateľov na základe stopy, pričom sa využijú input-output metódy. Medzi ďalšie aplikácie patrí meranie prínosu prírodných zdrojov a energie k hospodárskemu rastu (účtovníctvo ekonomického rastu, dekompozičná analýza).

Prístup na základe účtovníctva je užitočný, pretože umožňuje poskytovať vysokokvalitné informácie (na základe integrácie zdrojových údajov a ich kombinácie do spoľahlivých odhadov) a dostupné údaje, ktoré sa môžu opätovne použiť, aby sa obmedzilo administratívne zaťaženie podnikov a občanov.

Na európskej úrovni podporujú *európske* environmentálne účty nadnárodný rozmer environmentálnych otázok a poskytujú systematický prístup a pokrytie vo všetkých členských štátoch a environmentálnych otázkach, čo umožňuje hodnotenie politík a porovnávanie medzi členskými štátmi.

Európske environmentálne účty vychádzajú z medzinárodného systému štandardov pre environmentálne ekonomické účty z roku 2012 – Základný rámec (SEEA CF)[5]. Tento štandard bol vytvorený a zverejnený pod záštitou Organizácie Spojených národov, Európskej komisie (Eurostatu), Organizácie pre výživu a poľnohospodárstvo OSN, Organizácie pre hospodársku spoluprácu a rozvoj (OECD), Medzinárodného menového fondu a skupiny Svetovej banky.

Nariadením sa vytvárajú európske environmentálne ekonomické účty. Nariadenie s významom pre EHP[6]. Štrukturuje účty do modulov, pôvodne sa nariadením vytvorili tieto tri moduly (prílohy I až III k nariadeniu):

- **Modul pre účty emisií do ovzdušia**: emisie šiestich skleníkových plynov do ovzdušia (vrátane CO_2 a CO_2 z biomasy používanej ako palivo) a siedmich látok znečisťujúcich ovzdušie (vrátane amoniaku a jemných prachových častíc) v členení podľa 64 priemyselných odvetví produkujúcich emisie a podľa domácností.
- **Modul pre dane súvisiace so životným prostredím podľa hospodárskej činnosti**: environmentálne dane v štyroch širokých skupinách: energetika, doprava, znečisťovanie a zdroje v členení podľa 64 platiacich priemyselných odvetví a podľa domácností a nerezidentov.
- **Modul pre účty materiálových tokov v rámci celého hospodárstva**: množstvá fyzických vstupov do hospodárstva, akumulácia materiálov v hospodárstve a výstupy do iných hospodárstiev alebo späť do životného prostredia.

Od roku 2013 existuje povinnosť predkladať Komisii (Eurostatu) údaje podľa príloh I až III.

V roku 2014 boli doplnené tieto tri ďalšie moduly (prílohy IV až VI)[7]:

- **Modul pre účty výdavkov na ochranu životného prostredia**: výdavky realizované hospodárskymi jednotkami na účely ochrany životného prostredia.
- **Modul pre účty odvetvia environmentálnych tovarov a služieb:** výstup, pridaná hodnota a vývoz tovarov a služieb osobitne navrhnutých a vyrobených na ochranu životného prostredia alebo riadenie zdrojov. Vykazuje sa aj zamestnanosť spojená s takýmito činnosťami.
- **Modul pre účty fyzických tokov energie**: toky energie zo životného prostredia do hospodárstva (ťažba prírodných vstupov), v rámci hospodárstva (výroba a používanie energetických výrobkov) a z hospodárstva do životného prostredia (vypúšťanie energetických rezíduí).

Od roku 2017 existuje povinnosť predkladať Komisii (Eurostatu) údaje podľa príloh IV až VI.

5 http://unstats.un.org/unsd/envaccounting/seea.asp.

6 Vzťahuje sa na Nórsko a Island. Lichtenštajnsko má úplnú výnimku. Dvojstranná štatistická dohoda Švajčiarska s Európskou úniou obsahuje nariadenie od decembra 2019.

7 Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 538/2014 zo 16. apríla 2014, ktorým sa mení nariadenie (EÚ) č. 691/2011 o európskych environmentálnych ekonomických účtoch.

Európsky dvor audítorov uverejnil v októbri 2019 osobitnú správu č. 16/2019 o európskych environmentálnych ekonomických účtoch[8]. Dvor audítorov preskúmal, či Komisia dobre vytvorila, viedla a používala environmentálne účty. Dospel k záveru, že environmentálne účty sú dôležitým zdrojom údajov na monitorovanie a hodnotenie environmentálnych politík, napríklad 7. environmentálneho akčného programu, a pokroku pri dosahovaní cieľov OSN v oblasti trvalo udržateľného rozvoja. Dvor audítorov predložil tri odporúčania týkajúce sa i) strategického rámca pre environmentálne účty, ii) relevantnosti pre tvorbu politiky a iii) včasnosti údajov. Hoci niektoré odporúčania sa zhodujú s prebiehajúcimi činnosťami Komisie (Eurostatu) a členských štátov, správa Dvora audítorov si vyžiada ďalšiu prácu.

3. ČINNOSTI OD POSLEDNEJ SPRÁVY

PRÁVNY RÁMEC

Od poslednej správy o vykonávaní v roku 2016 neboli prijaté žiadne nové právne akty týkajúce sa nariadenia.

METÓDY ZBERU ÚDAJOV A ADMINISTRATÍVNE ZAŤAŽENIE

Environmentálne ekonomické účty si vo všeobecnosti nevyžadujú zber nových údajov. Namiesto toho väčšinou využívajú existujúce údaje, ktoré už vnútroštátne orgány majú, v prípade potreby doplnené o ďalšie odhady. Okrem údajov z národných účtov sa v nich totiž zbierajú údaje z veľkého množstva zdrojov, napr. z podporných štatistík o energetike, doprave, poľnohospodárstve, výdavkoch verejnej správy a daniach, ako aj z niektorých neštatistických zdrojov.

S cieľom splniť požiadavky na údaje stanovené v nariadení môžu členské štáty upraviť existujúce údaje tak, aby boli v súlade s koncepciami v SEEA CF. To si môže vyžadovať osobitnú prácu zo strany národných štatistických úradov členských štátov. Zo skutočnosti, že v environmentálnych ekonomických účtoch sa opätovne využívajú existujúce údaje, vyplýva, že pre podniky a domácnosti sa vytvára len minimálne dodatočné administratívne zaťaženie za predpokladu, že zdroje údajov existujú a udržiavajú sa. Krajiny sa môžu takisto rozhodnúť uplatňovať osobitné procesy zberu údajov na účely environmentálnych ekonomických účtov, čo pomôže zlepšiť kvalitu údajov. Príkladom takéhoto postupu sú účty odvetvia environmentálnych tovarov a služieb (príloha V k nariadeniu), na účely ktorých niektoré krajiny začali vykonávať osobitné prieskumy s cieľom doplniť iné zdroje údajov. Tieto prieskumy sa vykonávajú s ročnou alebo viacročnou periodicitou a často podniky zaťažujú len málo.

Vnútroštátne orgány (zvyčajne národné štatistické úrady) vykonávajú väčšinu prác potrebných na zostavenie účtov, čo zahŕňa spracovanie existujúcich údajov a zlepšenie ich analytického potenciálu. Odhaduje sa, že priemerný počet zamestnancov potrebných na zostavovanie účtov v rámci každého vnútroštátneho orgánu zodpovedá štyrom až šiestim ekvivalentom plného pracovného času pre všetkých šesť príloh k nariadeniu. Medzi členskými štátmi sú rozdiely vzhľadom na ich situáciu, existenciu/rozsah zdrojov údajov atď. Účty základné údaje významne obohacujú a zvyšujú potenciál na analýzu vzájomného

[8] https://www.eca.europa.eu/sk/Pages/DocItem.aspx?did=51214.

pôsobenia medzi témami v prílohách, napr. emisiami do ovzdušia a využívaním energie. Niekoľko vnútroštátnych orgánov využilo na vytvorenie metód spracovania a analýzy údajov pilotné štúdie (spolufinancované Komisiou).

USKUTOČNITEĽNOSŤ A ÚČINNOSŤ

Pred tým, ako Komisia navrhla právny rámec, boli moduly stanovené v nariadení predmetom testov a pilotných skúšok, čím sa zabezpečila ich uskutočniteľnosť (pozri ďalej). Testovanie sa vykonáva v spolupráci s členskými štátmi tak, aby sa využili ich odborné znalosti a aby sa zaistilo spoločné chápanie, pokiaľ ide o uskutočniteľnosť modulov. V súčasnosti prebiehajú pilotné štúdie týkajúce sa ďalších potenciálnych nových modulov.

Účinnosť environmentálnych ekonomických účtov závisí od dvoch faktorov: po prvé, ako je existujúce informácie možné reorganizovať do spoločného rámca; a po druhé, akým spôsobom a do akej miery sa účty využívajú.

Pokiaľ ide o prvý bod, jeden príklad spôsobu, akým sa zreorganizovali existujúce informácie, poskytujú účty emisií do ovzdušia (príloha I k nariadeniu). V rámci účtov emisií do ovzdušia sa používajú informácie, ktoré sa už zozbierali do súpisov emisií do ovzdušia vyžadovaných na podávanie správ podľa Rámcového dohovoru OSN o zmene klímy (UNFCCC) a Dohovoru EHK OSN o diaľkovom znečisťovaní ovzdušia prechádzajúcom hranicami štátov (dohovor CLRTAP). Potom sa k týmto údajom pridávajú ďalšie informácie, aby sa zosúladili s klasifikáciami a pojmami používanými v národných účtoch. Následne sa môžu účty emisií do ovzdušia kombinovať s input-output tabuľkami s cieľom vytvoriť údaje o environmentálnych stopách, ktoré sa môžu používať spolu s národnými účtami pri výpočte toho, do akej miery životné prostredie prispieva k hospodárskemu rastu (dekompozičná analýza).

Účty emisií do ovzdušia sa takisto môžu použiť spolu s environmentálnymi účtami pre iné oblasti, ako napríklad dane z energie alebo environmentálne dane. Tieto informácie sa môžu použiť v kauzálnych rámcoch na opis a analýzu interakcií medzi spoločnosťou a životným prostredím, ako je rámec „Hnacie sily, tlaky, stav, vplyv a reakcie“ prijatý Európskou environmentálnou agentúrou.

Pokiaľ ide o druhý bod, environmentálne účty slúžia ako podklad 7. environmentálneho akčného programu EÚ do roku 2020 „Dobrý život v rámci možností našej planéty“[9]. Environmentálne ekonomické účty sa používajú na monitorovanie pokroku pri dosahovaní cieľov trvalo udržateľného rozvoja v kontexte EÚ[10]. Používajú sa aj na meranie pokroku dosiahnutého v politikách EÚ týkajúcich sa obehového hospodárstva, keďže ukazovatele založené na environmentálnych účtoch sú súčasťou monitorovacieho rámca EÚ pre obehové

[9] http://ec.europa.eu/environment/action-programme/.

[10] https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-statistical-books/-/KS-01-18-656. Príklady ukazovateľov založených na environmentálnych účtoch: „produktivita zdrojov“, „miera využitia obehových materiálov“ a „podiel environmentálnych daní na celkových daňových príjmoch“.

hospodárstvo[11]. Environmentálne dane (príloha II k nariadeniu) sa používajú v štúdiách v rámci environmentálnej daňovej reformy[12].

KVALITA ÚDAJOV ZASLANÝCH OD POSLEDNEJ SPRÁVY

V nariadení sa od členských štátov, ako aj krajín EHP vyžaduje, aby Eurostatu zasielali údaje[13]. Švajčiarsko spolu s niekoľkými kandidátskymi krajinami a potenciálnymi kandidátskymi krajinami na členstvo v EÚ takisto zasielajú niektoré údaje na dobrovoľnom základe. Táto správa o vykonávaní sa zameriava na prvú skupinu krajín (krajiny EÚ/EHP). Eurostat zaslané údaje validuje a zverejňuje na svojej webovej lokalite[14] spolu s technickými vysvetleniami (metaúdajmi) a so zvláštnou sekciou[15] s podkladovými informáciami.

Prevažná väčšina členských štátov pravidelne zasiela úplné súbory údajov podľa lehôt stanovených v nariadení. Malý počet členských štátov informoval o oneskorení, zvyčajne o niekoľko dní; dlhšie meškanie nahlásil len jeden členský štát. Tieto oneskorenia nemali žiadny praktický vplyv na spracovanie alebo šírenie údajov.

Určilo sa niekoľko oblastí a špecifických položiek, v prípade ktorých krajiny čelia ťažkostiam so zabezpečením dobrej kvality údajov. Komisia (Eurostat) naďalej spolupracuje s členskými štátmi na riešení problémov na technickej úrovni. Kým sa tieto oblasti úplne nevyriešia, s cieľom minimalizovať stratu informácií pre používateľov z takýchto neúplných správ Komisia (Eurostat) vyplnila chýbajúce údaje v údajoch predložených členskými štátmi a vypočítala agregáty za EÚ.

Činnosti vykonávané v rokoch 2016 – 2018 s cieľom zlepšiť kvalitu údajov zahŕňajú:

Pokiaľ ide o účty, ktoré sa vykazujú od roku 2013 a je s nimi viac skúseností, v predchádzajúcej správe o vykonávaní sa už určili konkrétne oblasti a položky, v súvislosti s ktorými majú krajiny ťažkosti zabezpečiť dobrú kvalitu údajov. Problémy uvedené

---

11 https://ec.europa.eu/eurostat/web/circular-economy/indicators/monitoring-framework. Jedným príkladom ukazovateľa založeného na environmentálnych účtoch je „miera využitia obehových materiálov“.

12 https://ec.europa.eu/environment/integration/green_semester/index_en.htm.

13 V prípade troch nových modulov si Španielsko, Francúzsko, Taliansko a Cyprus uplatnili výnimky podľa vykonávacieho rozhodnutia Komisie (EÚ) 2016/335 zo 7. marca 2016, ktorým sa Španielsku, Francúzsku, Taliansku a Cypru udeľujú výnimky z nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 691/2011 o európskych environmentálnych ekonomických účtoch (http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/ALL/?uri=uriserv:OJ.L_.2016.062.01.0018.01.ENG).

Okrem toho sa v oddiele 5.1 prílohy IV k nariadeniu (EÚ) č. 691/2011 udeľuje výnimka pre tie kódy NACE, ktoré členské štáty podľa nariadenia (ES) č. 295/2008 o štrukturálnej podnikovej štatistike nie sú povinné zbierať.

Island má dočasnú výnimku na vykazovanie údajov uvedených v prílohách IV až VI do roku 2019, ako sa uvádza v rozhodnutí Dozorného úradu EZVO z 20. októbra 2015. Lichtenštajnsko má úplnú výnimku z nariadenia č. 691/2011, ako sa uvádza v rozhodnutí Spoločného výboru EHP č. 98/2012 z 30. apríla 2012, ktorým sa mení a dopĺňa príloha XXI (Štatistika) k Dohode o EHP (https://www.efta.int/sites/default/files/documents/legal-texts/eea/other-legal-documents/adopted-joint-committee-decisions/2012%20-%20English/098-2012.pdf).

14 https://ec.europa.eu/eurostat/web/environment/data/database.

15 http://ec.europa.eu/eurostat/web/environment/overview.

v predchádzajúcej správe o vykonávaní, ktoré sú v súčasnosti vyriešené, sú opísané ďalej v texte.

- Problémy, ktoré sú vyriešené: príloha I (účty emisií do ovzdušia): pokrytie emisií fluórovaných skleníkových plynov. príloha III (účty materiálových tokov v rámci celého hospodárstva): i) odhady pre zvyšky poľnohospodárskych plodín, krmoviny a spásanú biomasu, ťažbu štrku a piesku (s usmerneniami a navrhovanými riešeniami v novej príručke Eurostatu[16] uverejnenej v roku 2018 a najnovšími dostupnými štatistikami Eurostatu o rastlinnej výrobe); ii) prispôsobenie sa zásade sídla pre celú EÚ.

- Problémy, ktoré sa riešia: príloha I: zosúladenie s odhadmi s cieľom plniť povinnosti spojené s predkladaním správ stanovené UNFCCC a CLRTAP (pripravuje sa riešenie s využitím medzinárodných databáz osobnej leteckej dopravy a nákladnej cestnej dopravy). príloha II (dane súvisiace so životným prostredím podľa hospodárskej činnosti): i) priradenie daňových príjmov nerezidentom sa výrazne zlepšilo, keďže v súčasnosti takmer 70 % krajín v plnej miere podáva správy o tomto aspekte; ii) po revízii makroekonomických štatistík nie je taký výrazný výskyt prípadov, kde sa údaje z administratívnych zdrojov ukázali byť nevhodné.

Okrem riešenia uvedených otázok sa od správy o vykonávaní z roku 2016 skonsolidovala kvalita údajov na účely príloh I až III, a to prostredníctvom i) zostavenia dlhších časových radov; ii) doplnením chýbajúcich údajov; iii) zlepšením konzistentnosti; iv) zlepšením postupov validácie a šírenia údajov a v) zvýšením dobrovoľného nahlasovania doplňujúcich premenných a členení nad rámec požiadaviek nariadenia. Okrem toho sa údaje šíria rýchlejšie vďaka osobitným skorým odhadom na základe modulov zo strany Eurostatu a rýchlejšiemu poskytovaniu zo strany členských štátov.

Pokiaľ ide o prílohy IV až VI (v uvedenom poradí: účty výdavkov na ochranu životného prostredia, účty odvetvia environmentálnych tovarov a služieb a účty fyzických tokov energie), činnosti v období rokov 2016 – 2017 prebiehajúce do prvého termínu na vykazovanie na konci roku 2017 zahŕňali prípravné práce na prvý povinný zber údajov vrátane i) zberov ročných dobrovoľných údajov; ii) usmernení Komisie (Eurostatu); iii) vypracovania príručiek a iv) poskytovania nástrojov zostavovania a odbornej prípravy. Od roku 2018 sa pokračovalo v odbornej príprave a práca sa zamerala na poskytovanie spätnej väzby o kvalite predkladaných údajov členským štátom. Expertné skupiny („osobitné skupiny“) vypracovali riešenia pre dve metodické otázky: i) priraďovanie emisií z cestnej dopravy podľa NACE (najmä pokiaľ ide o prílohy I a VI) a ii) aktualizáciu klasifikácie ekonomických činností v oblasti životného prostredia (pokiaľ ide o prílohy IV a V).

Celkovo sa v rokoch 2016 – 2018 zlepšila kvalita údajov v prípade všetkých príloh I až VI. Štatistické údaje na účely príloh I až III predkladané členskými štátmi na základe nariadenia majú vysokú kvalitu. Údaje na účely príloh IV až VI vykazujú nižšiu úroveň vypracovanosti, pretože povinné podávanie správ sa začalo až v roku 2017, t. j. dovtedy sa uskutočnili len dve kolá zberu. Okrem toho prílohy IV a V sú zložitejšie ako ostatné prílohy a vyžadujú si ďalšie

[16] https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-manuals-and-guidelines/-/KS-GQ-18-006.

kategórie zdrojových údajov. Komisia očakáva, že kvalita údajov na účely príloh IV až VI sa v nasledujúcich rokoch zlepší. Stále existujú oblasti, v ktorých je potrebné zlepšenie. Komisia (Eurostat) naďalej spolupracuje s členskými štátmi na riešení problémov na technickej úrovni. Vykonáva alebo plánuje sa niekoľko opatrení na zlepšenie kvality, ako sa uvádza v ďalšom oddiele.

4. OPATRENIA NA ZLEPŠENIE

V tomto oddiele sa rozoberajú návrhy na zavedenie nových modulov pre environmentálne ekonomické účty a opatrenia, ktoré sa prijímajú na zlepšenie kvality údajov a metód zberu údajov v súlade s ustanoveniami článku 10 nariadenia.

Iniciatívy uvedené v tomto oddiele sú výsledkom dvoch hlavných stratégií. Prvou je stratégia vykonávania[17] pre SEEA CF, ktorý je medzinárodným štatistickým štandardom dodržiavaným v rámci európskych environmentálnych ekonomických účtov. V tejto celosvetovej stratégii vykonávania sa odporúča flexibilný a modulárny prístup s cieľom prispôsobiť sa rôznym potrebám politiky a dostupnosti rôznej úrovne údajov.

Druhou je európska stratégia pre environmentálne účtovníctvo na roky 2019 až 2023[18]. Ide o program ďalšej práce dohodnutý medzi Komisiou (Eurostatom) a členskými štátmi a prijatý Výborom pre Európsky štatistický systém. Touto stratégiou sa koordinuje európske úsilie a pripravujú sa možné nové moduly. Ciele na roky 2019 až 2023 sú:

- pokračovať v zlepšovaní kvality súčasných európskych environmentálnych účtov vrátane dlhých časových radov a včasnosti,
- lepšie informovať o význame a obsahu európskych environmentálnych účtov vrátane informovania o environmentálnych moduloch ako o celkovom systéme,
- slúžiť potrebám používateľov ponúkaním ďalšieho rozšírenia, aplikácií a ukazovateľov vrátane stôp, a to na základe súčasných európskych environmentálnych účtov,
- posúdiť potrebu prispôsobiť európske environmentálne účty novým prioritám a oblastiam,
- podporovať tých, ktorí zostavujú účty v členských štátoch, a to finančnými zdrojmi, odbornou prípravou, manuálmi a nástrojmi zostavovania,
- prispievať k ďalšiemu rozvoju globálnych štandardov UN SEEA a celosvetových iniciatív, ako je monitorovanie cieľov trvalo udržateľného rozvoja.

Európska stratégia pre environmentálne účtovníctvo nebráni jednotlivým členským štátom takisto rozvíjať činnosti v iných smeroch podľa svojich vnútroštátnych okolností, politických potrieb a dostupných zdrojov.

[17] http://unstats.un.org/unsd/statcom/doc13/BG-SEEA-Implementation.pdf.

[18] https://ec.europa.eu/eurostat/documents/1798247/6191525/European+Strategy+for+Environmental+Accounts/.

NÁVRHY NOVÝCH MODULOV

V článku 10 nariadenia sa uvádza, že k tejto správe o vykonávaní sa v prípade potreby a so zreteľom na zistenia z pilotných štúdií musia pripojiť návrhy nových modulov v niekoľkých konkrétnych oblastiach[19].

Naďalej sa vyvíja niekoľko nových účtov vrátane tých, ktoré sú uvedené v článku 10 nariadenia, a naďalej sa používa program pilotných štúdií stanovený na základe článku 4 ods. 2 nariadenia. V rokoch 2016 – 2018 členské štáty vykonali pilotné štúdie o ekosystémových účtoch, environmentálnych dotáciách a podobných transferoch, účtoch týkajúcich sa vôd, ako aj o účtoch výdavkov na riadenie zdrojov.

Okrem týchto pilotných projektov sa vykonávala aj iná vývojová činnosť, ako sa uvádza ďalej.

- Pokiaľ ide o environmentálne dotácie a podobné transfery, Eurostat od roku 2015 vykonáva zber dobrovoľných údajov. Doteraz sa na tomto zbere zúčastnilo približne 13 členských štátov, ale kritické množstvo členských štátov sa ešte musí dosiahnuť. Nedávno začala prebiehať práca na dotáciách na fosílne palivá v kontexte ukazovateľov cieľov trvalo udržateľného rozvoja. Environmentálne dotácie sú náročnejšou oblasťou ako environmentálne dane, pretože je zložitejšie o nich viesť záznamy v štatistikách verejných výdavkov.
- Pokiaľ ide o ekosystémové účty, došlo k podstatnému vývoju na základe projektu Komisie INCA[20] (prvá fáza bola dokončená a v druhej fáze je badať pokrok), ktorého dokončenie je naplánované na koniec roka 2020. Od členských štátov sa v tomto štádiu nevyžaduje, aby sa pripojili, ale sú informované a budú sa môcť pripojiť, ak bude projekt úspešný. Okrem projektu INCA Komisia (Eurostat) prispela k vydaniu technických odporúčaní na podporu experimentálneho ekosystémového účtovníctva v rámci systému SEEA (SEEA Experimental Ecosystem Accounting)[21] v decembri 2017 a k revízii experimentálneho ekosystémového účtovníctva v rámci systému SEEA, ktorá sa má ukončiť do roku 2020[22].
- Pokiaľ ide o účty týkajúce sa vôd, Komisia (Eurostat) vykonala koncepčnú prácu na účtoch fyzického toku vody, ktorá bola zdokumentovaná v návrhu príručky. Neuskutočnil sa žiadny zber údajov. Pri zostavovaní účtov týkajúcich sa vôd sa Komisia (Eurostat) opiera o činnosti Európskej environmentálnej agentúry.
- Pokiaľ ide o účty týkajúce sa lesov, Komisia (Eurostat) zefektívnila a zjednodušila proces zberu dobrovoľných údajov. Zo skúseností niektorých zúčastnených

---

19 Tri z nových oblastí uvedených v článku 10 sa nakoniec stali prílohami IV až VI k nariadeniu, a preto nie sú kandidátmi na budúce oblasti.

20 Účtovníctvo integrovaného systému prírodného kapitálu a ekosystémových služieb, opis projektu (http://ec.europa.eu/environment/nature/capital_accounting/pdf/KIP-INCA-ScopingPaper.pdf) a záverečná správa týkajúca sa prvej fázy (http://ec.europa.eu/environment/nature/capital_accounting/pdf/KIP_INCA_final_report_phase-1.pdf).

21 https://seea.un.org/sites/seea.un.org/files/technical_recommendations_in_support_of_the_seea_eea_final_white_cover.pdf.

22 https://seea.un.org/content/seea-experimental-ecosystem-accounting-revision.

členských štátov vyplýva, že pilotné projekty v minulosti nespĺňali očakávania používateľov a na vnútroštátnej úrovni bola práca pozastavená, ale v iných členských štátoch je dopyt vysoký.

Členské štáty by podporili vývoj nových modulov, ale pomalším tempom, keďže majú obavy týkajúce sa zdrojov potrebných na pravidelné vypracovanie. Moduly, ktoré zdá sa prinášajú najväčší úžitok pri najnižších nákladoch, už v nariadení sú zavedené. Zostávajúce potenciálne nové moduly sa považujú za proporčne menej prínosné a sú nákladnejšie.

Priority z hľadiska relevantnosti sa môžu v budúcnosti zmeniť. Dosiahol sa veľký technický pokrok, napr. big data, satelitné snímky (Copernicus) atď. Dopyt po informáciách na účely tvorby politík sa zvyšuje napríklad v oblastiach, ktoré súvisia s cieľmi trvalo udržateľného rozvoja, obehovým hospodárstvom, prírodným kapitálom atď. Ročná stratégia udržateľného rastu[23] sa viac zameriava na udržateľnosť životného prostredia vrátane zmeny klímy, ktorá je jedným z jej strategických cieľov spolu s produktivitou, spravodlivosťou a makroekonomickou stabilitou[24]. Komisia bude naďalej monitorovať vykonávanie tohto nariadenia.

ZLEPŠENIA KVALITY: NAJNOVŠIE ČINNOSTI

Aj v nasledujúcich rokoch sa činnosť zameria na zlepšovanie kvality účtov. Zlepšenie kvality je takisto ťažiskom európskej stratégie pre environmentálne účty. Zlepšenie kvality znamená aj vyššiu relevantnosť a efektívnosť, čo zase znižuje administratívne zaťaženie. Ďalej sa uvádzajú činnosti prebiehajúce v súčasnosti a blízkej budúcnosti.

a) **Poskytovanie grantov na pilotné štúdie a zlepšovanie kvality.** V článku 4 nariadenia sa Komisia vyzýva, aby pripravila program pilotných štúdií, ktoré majú členské štáty vykonávať na dobrovoľnom základe. Cieľom štúdií je: i) vyvíjať metódy vykazovania a zlepšovať kvalitu údajov; ii) zostaviť dlhé časové rady; iii) vyvinúť metódy spracovania údajov a iv) testovať uskutočniteľnosť zavedenia nových modulov pre environmentálne ekonomické účty. Komisia (Eurostat) každoročne spolufinancuje pilotné štúdie (teraz až do výšky 90 % nákladov) a výsledky uverejňuje na verejnej internetovej stránke „centrum komunikácie a informačných zdrojov pre verejnú správu, podnikateľov a občanov (CIRCABC)“[25]. Tieto zistenia sa zohľadňujú pri plánovaní zlepšovania kvality a zavádzaní nových modulov pre environmentálne ekonomické účty.

b) **Poskytovanie skorých odhadov s cieľom skrátiť oneskorenie dostupnosti údajov.** Environmentálne účty sa pôvodne považovali za pomerne podrobné, štruktúrované údaje, ktoré sú dostupné s veľkým oneskorením. Komisia (Eurostat) a členské štáty posudzujú, či možno environmentálne účty zostavovať a predkladať skôr a zároveň skúmajú možnosti poskytnutia skorých odhadov v prípade niektorých

[23] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?qid=1578392227719&uri=CELEX%3A52019DC0650.

[24] https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/2020-european-semester-annual-sustainable-growth-strategy_en.pdf

[25] https://circabc.europa.eu/ui/group/b01d2930-990e-44fb-9121-a9a6b00a1283/library/bfd9a826-38e7-4a02-b7d6-89064f903e51?p=1&n=10&sort=modified_DESC.

hlavných ukazovateľov. Pri týchto skorých odhadoch môže byť väčšia štatistická odchýlka a môžu byť menej podrobné ako údaje vyžadované podľa nariadenia, ale zdá sa, že používateľom poskytujú cenné skoré informácie. Skoré odhady umožňujú, aby sa štatistiky vypracovali niekoľko mesiacov vopred bez zvýšenia zaťaženia členských štátov. V zabezpečení väčšieho počtu a lepších skorých odhadov sa dosiahol značný pokrok. V dôsledku toho Komisia (Eurostat) v súčasnosti zostavuje a zverejňuje skoré odhady účtov materiálových tokov v rámci celého hospodárstva (príloha III k nariadeniu), a to šesť mesiacov po skončení referenčného roka, čo je o 18 mesiacov skôr ako lehota uvedená v nariadení. Podobne Komisia (Eurostat) zostavuje odhady účtov emisií do ovzdušia (príloha I), a to dvanásť mesiacov po skončení referenčného roka, čo je o jeden rok skôr ako sa vyžaduje v nariadení. Prebieha aj práca na zosúladení údajov zozbieraných v súvislosti s environmentálnymi daňami (príloha II) s údajmi o vnútroštátnych zoznamoch daní, ktoré sa vypracúvajú v rámci programu zasielania národných účtov ESA 2010[26]. Komisia (Eurostat) skúma uskutočniteľnosť a kvalitu skorých odhadov pre ostatné moduly.

c) **Vydávanie príručiek a poskytovanie metodických usmernení.** Tieto referenčné publikácie umožňujú tvorbu štatistík a pomáhajú štatistikom v EÚ a aj mimo nej. Od poslednej správy o vykonávaní v roku 2016 Komisia (Eurostat) zverejnila tieto príručky a usmernenia: i) Príručka o odvetví environmentálnych tovarov a služieb[27] (2016); ii) Praktická príručka o odvetví environmentálnych tovarov a služieb[28] (2016); iii) Príručka o účtoch výdavkov na ochranu životného prostredia[29] (2017) a iv) Príručka o účtoch materiálových tokov v rámci celého hospodárstva[30] (2018).

d) **Stanovenie štandardov na zasielanie údajov a správ o kvalite.** S cieľom dosiahnuť vyššiu efektívnosť a spoľahlivosť sa členské štáty a Komisia (Eurostat) dohodli na štandardoch na zasielanie údajov. Tieto sú zasa v súlade s globálnymi štandardmi OSN, OECD a Komisie (Eurostatu), čo umožňuje vytvorenie globálnych databáz environmentálnych informácií. Správy o kvalite vo formátoch Microsoft Word a Excel sa tiež postupne prestávajú používať v prospech správ vo formátoch nezávislých od proprietárneho softvéru.

e) **Vedenie klasifikácií.** Komisia (Eurostat) a členské štáty vedú a zlepšujú dve klasifikácie používané na účely príloh IV a V: klasifikácia činností na ochranu životného prostredia a klasifikácia činností v oblasti riadenia zdrojov. Tieto klasifikácie sa používajú aj mimo Európy.

f) **Poskytovanie nástrojov na zostavovanie účtov.** Komisia (Eurostat) sprístupňuje nástroje na zostavovanie účtov členským štátom a iným krajinám. Napríklad poskytuje IT nástroj „PEFA-Builder“, ktorý sa používa na zostavenie účtov fyzických tokov energií (príloha VI k nariadeniu) na základe štatistík energetiky. Komisia (Eurostat) takisto vedie aktualizované zoznamy (klasifikácie) výrobkov

[26] http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/ALL/?uri=CELEX:32013R0549.

[27] https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-manuals-and-guidelines/-/KS-GQ-16-008.

[28] https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-manuals-and-guidelines/-/KS-GQ-16-011.

[29] https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-manuals-and-guidelines/-/KS-GQ-17-004.

[30] https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-manuals-and-guidelines/-/KS-GQ-18-006.

a činností, ktoré sú potrebné na zostavovanie účtov. Komisia (Eurostat) poskytuje nástroje na výpočet stôp, ktorými sa meria globálny vplyv hospodárskych subjektov (podnikov, rodín, vlád) na životné prostredie, ak používajú prírodné zdroje. Stopy sa vypočítavajú kombináciou environmentálnych ekonomických účtov s inými štatistikami, napríklad s input-output tabuľkami.

g) **Uľahčovanie kurzov odbornej prípravy** v rámci Európskeho programu odbornej prípravy v oblasti štatistiky. Komisia v súvislosti s environmentálnymi ekonomickými účtami organizuje približne päť kurzov za rok. Materiály, ktoré sa používali na predchádzajúcich kurzoch, sa zverejňujú na lokalite CIRCABC[31].

h) **Podpora výmeny skúseností medzi krajinami.** Komisia (Eurostat) organizuje dve pracovné skupiny[32], ktoré sa každý rok stretávajú a vymieňajú si skúsenosti, identifikujú najlepšie postupy a koordinujú zlepšenia. Existujú aj osobitné skupiny, ktoré skúmajú konkrétne metodické otázky a predkladajú odporúčania. Komisia (Eurostat) sa zúčastňuje na niekoľkých medzinárodných iniciatívach, ktoré organizujú OECD, Európska hospodárska komisia OSN a OSN.

5. ZÁVERY

Komisia a členské štáty naďalej zlepšujú európske environmentálne účty podľa nariadenia (EÚ) č. 691/2011, a to najmä prostredníctvom:

- posilnenia kvality a účinnosti údajov,
- lepšej komunikácie,
- vypracovania ďalších ukazovateľov na uspokojenie potrieb používateľov a
- posúdenia potreby prispôsobiť európske environmentálne účty novým prioritám a oblastiam.

[31] https://circabc.europa.eu/w/browse/6ade1ca8-6a06-44bd-bff0-498217d0ec05.

[32] Pracovná skupina pre environmentálne účty a pracovná skupina pre monetárne environmentálne štatistiky a účty.